

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

Затверджено
на засіданні кафедри
фінансів, обліку і аудиту
прот. № 1 від 29.08.2025 р.

СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

**СИЛАБУС
2025/2026 навч. рр.**

Галузь знань	– 07 Управління та адміністрування
Спеціальність	– 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	– Управління фінансами, банківська справа та страхування
Освітній рівень	– перший (бакалавр)
Цикл підготовки	– професійний
Кількість кредитів ЄКТС	– 3
Семестр	– 7
Сторінка курсу в MOODLE	https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=12574
Лектор курсу – Стешенко Олена Дамирівна (канд. економ. наук, доцент)	
Профайл викладача – https://kart.edu.ua/staff/steshenko-od	
Контакти викладача (e-mail) – steshenkoed@kart.edu.ua	
Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу – http://rasp.kart.edu.ua/	
Додаткові інформаційні матеріали: http://lib.kart.edu.ua	
Консультації з питань вивчення дисципліни – вівторок 14.00 -15.00 (zoom)	

Соціальне страхування є важливою складовою соціального захисту населення. Чим більше держава набирає соціально орієнтованих рис, тим ретельніше вона має регулювати грошові відносини, які забезпечують соціальні гарантії населення. Сьогодні, в умовах реформування залізничного транспорту, керівництвом АТ «Укрзалізниця» приділяється велика увага соціальному захисту працівників, що є одним з напрямів реформування галузі. Насамперед, слід зазначити, що за рахунок високих темпів соціально-економічного розвитку галузі забезпечується можливість покращення соціального добробуту залізничників. Соціальне пріоритети АТ «Укрзалізниця» – це підтримка людей, які присвятили залізничному транспорту свій кар’єрний шлях https://www.uz.gov.ua/work_on_the_railway/social_priorities/

Пререквізити: знання здобуті в процесі вивчення дисциплін за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти – “Вступ до фаху”, “Фінанси”, “Фінанси підприємств”, “Економіка праці і соціально-трудова відносини”.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондовий ринок або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Заплановані загальні компетентності (**ЗК**), спеціальні (фахові) компетентності (**СК**), результатами навчання (**ПР**):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем, зокрема страхування.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації

ПР01. Знати механізм функціонування страхування

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи страхування та фондового ринку

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи страхування та фондового ринку.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Цей курс дає здобувачам теоретичні та практичні знання з питань соціальних послуг й соціальних гарантій, вміння виконувати найбільш поширені операції із соціального страхування, що є важливим у процесі соціально-економічного розвитку персоналу та послідовності розробки та реалізації соціальних проектів на підприємствах залізничного транспорту.

Дана дисципліна є цікавою і необхідною також для здобувачів інших спеціальностей, оскільки в процесі соціального страхування населення беруть участь практично усі: як страхувальники – держава, суб'єкти підприємницької діяльності, зокрема всі структурні підрозділи Укрзалізниці, та працівники; як застраховані – населення країни; як страховики – державні та недержавні фонди соціального страхування, страхові компанії та банки. Тому знання основ організації соціального страхування, механізму нарахування та виплати соціальних допомог та пенсій, захисту прав застрахованої особи буде корисним не лише в професійній діяльності, а й в повсякденному житті будь-якої людини.

Методи навчання

При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання. Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять

тим, що в його основі лежить аналіз ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

Теми курсу

Тема 1 Сутність соціального страхування.

Поняття соціального страхування. Передумови його виникнення. Становлення та розвиток соціального страхування. Принципи та функції соціального страхування в Україні.

Тема 2 Державне регулювання соціального страхування

Основи законодавства України із загальнообов'язкового державного соціального страхування. Нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування. Фінансовий механізм регулювання соціального страхування.

Тема 3 Пенсійне страхування

Теоретичні основи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Джерела формування доходів Пенсійного фонду. Механізм сплати збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій. Порядок обчислення та строки сплати збору на пенсійне страхування. Звітність платників. Пенсійного фонду. Видатки Пенсійного фонду та їх характеристика. Поняття та види пенсій.

Тема 4 Соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності

Теоретико-організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Матеріальне забезпечення та соціальні послуги за страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Тема 5 Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання

Матеріальне забезпечення та соціальні послуги у разі настання нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань

Тема 6 Соціальне страхування на випадок безробіття

Необхідність, економічний зміст та основні поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Тема 7 Недержавне соціальне страхування

Необхідність та значення недержавного соціального страхування. Недержавні пенсійні фонди. Професійний недержавний фонд «Магістраль» для працівників залізничного транспорту. Недержавні пенсійні активи.

Тема 8 Іноземний досвід у сфері соціального страхування

Організація соціального страхування. Медичне страхування. Соціальна допомога з материнства. Соціально-демократична модель скандинавських країн. Модель неоліберальна на прикладі США. Модель неоконсервативна на прикладі Німеччини. Система Беверіджа.

Тема 9 Напрямки вдосконалення соціального страхування в Україні

Проблеми та напрямки реформування соціального страхування в Україні. Медичне страхування залізничників. Соціальне партнерство в рамках системи соціального страхування.

Ресурси курсу

- 1 <http://lib.kart.edu.ua/> (Електронний портал УкрДУЗТ) ;
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <https://www.kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України);
- 4 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);
- 5 <http://www.fpsu.org.ua> (Федерація професійних спілок в Україні);
- 6 <https://www.msp.gov.ua> (Міністерство соціальної політики в Україні);
- 7 <https://kha.dcz.gov.ua/> (Харківський обласний центр зайнятості);
- 8 <https://www.pfu.gov.ua/> (Пенсійний фонд України);
- 9 <https://zalp.org.ua> (Офіційний сайт профспілки залізничників).

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні курсу студенти зможуть застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності, зокрема у структурних підрозділах Укрзалізниці, Пенсійному Фонді України. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, експертів, економістів, держслужбовців профільних установ.

Форми і методи оцінювання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, залік.

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ

<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 семестр
виконання поточних контрольних завдань		20
виконання практичних робіт протягом модулю		20
поточне модульне тестування		20
підсумок		60

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Основні заходи запобігання та виявлення порушень академічної доброчесності

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються Положенням про організацію освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту (далі – Університет) <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennja-pro-oop-ukrduzt-2021.pdf>.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, комунікаційних технологій.